MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tas-27 ta' Jannar, 2006

Citazzjoni Numru. 279/2005

A

-vs-

B et noe et.

Il-Qorti;

Rat l-att tac-citazzjoni pprezentata fis-17 ta’ Awissu, 2005 li permezz taghha l-attur ippremetta:

Illi fit-3 ta’ Dicembru, 1999, l-attur izzewweg lill-konvenuta B (**Dok. A**)

Illi fil-21 ta’ Lulju, 2003, twieled il-minuri , liema minuri gie registrat bhala l-wild naturali tal-attur, hekk kif jirrizulta mic-Certifikat ta’ Twelid anness u mmarkat bhala **Dok. B**.

Illi l-minuri m’huwiex l-iben naturali tal-attur, hekk kif skopra mir-rizultat tad-DNA anness u mmarkat bhala **Dok. C**.

Illi l-attur ma jridx li jibqa’ jigi ndikat bhala missier il-minuri .

Ghalhekk jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti ghaliex m’ghandhiex:

1. tiddikjara li l-minuri li twieled fil-21 ta’ Lulju, 2003 m’huwiex il-wild naturali tal-attur.

2. tordna lill-konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku sabiex jaghmel il-korrezzjonijiet mehtiega fl-Att tat-Twelid tal-minuri li twieled fil-21 ta’ Lulju, 2003, fis-sens li jitnehhew il-konnotati kollha tal-attur mill-istess Att tat-Twelid.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti li huma minn issa stess ingunti in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta’ l-attur mahlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet ipprezentata fid-19 ta’ Ottubru, 2005 li permezz taghha l-konvenut id-Direttur tar-Registru Pubbliku eccepixxa:

1. Illi preliminarjament l-azzjoni odjerna hija preskritta sakemm ma tigix ippruvata li l-azzjoni giet intavolata ai termini tal-paragrafu (c) ta’ l-Artikolu 73 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta’ Malta.

2. Illi jirrizulta li kien l-attur stess A li ghamel in-notifikazzjoni tat-twelid tal-minuri in kwistjoni.

3. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, fil-mertu l-esponent mhux edott mill-fatti kif allegati fic-citazzjoni u ghalhekk jirrimetti ruhu ghall-provi dwar it-talbiet, inkluz dawk it-testijiet xjentifici necessarji, ghal gudizzju ta’ din l-Onorabbli Qorti.

4. Illi bla pregudizzju ghas-suespost, jekk it-talbiet attrici jigu milqugha, jehtieg illi l-attur jispecifika jekk hux qed jitlob li taht il-kolonni li jispecifikaw id-dettalji dwar il-missier naturali ghandux jitnizzel "*missier mhux maghruf*" jew id-dettalji ta' allegat missier naturali jekk dana huwa maghruf. Inoltre, jehtieg ukoll illi jekk it-talbiet attrici jintlaqghu l-kliem "*the said*" jigu kkancellati minn taht il-kolonna li tindika t-taghrif dwar l-omm fl-Att ta' Twelid in kwistjoni.

5. Illi ghandha ssir id-debita publikazzjoni fil-Gazzetta tal-Gvern ai termini ta' l-Artikolu 254 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

6. Illi fi kwalunkwe kaz it-tibdil rikjest fl-Att tat-Twelid mhuwiex attribwibbli ghal xi nuqqas tal-konvenut li ghaldaqstant m'ghandux jigi soggett ghall-ispejjez ta' l-istanti.

7. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut mahlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' ammissjoni tal-konvenuta.

Rat l-attri processwali, u senjatament l-affidavits ta' l-attur, ta' Omissis u omissis

Rat id-dokument a fol 33 tal-process u cioe' ir-rizultanzi ta' test xjentifiku (DNA) illi jindika li l-attur ma jistax ikun missier il-minuri msemmi.

Rat il-verbal tas-seduta tat-2 ta' Dicembru, 2005 li permezz tieghu l-kawza thalliet ghas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob dikjarazzjoni illi t-tarbija illi kellha l-konvenuta fiz-zmien li kienet tghix mieghu bhala martu ma

kinitx tieghu, kif haseb dak iz-zmien izda ta' haddiehor. Naturalment id-deposizzjoni tax-xhieda estranji ma jistghux ikunu ta' wisq rilevanza f'kaz simili billi l-unici persuni li jafu x'gara fil-fatt kienu l-partijiet. F'dan il-kaz apparti l-ammissjoni tal-konvenuta hemm ir-rizultanzi xjentifici illi jindikaw minghajr dubbju li l-attur ma jistax ikun missier it-tarbija.

Din il-Qorti fil-kawza fl-ismijiet Josianne Giusti vs Pierre Giusti et deciza fis-16 ta' Frar, 2001 kienet qalet hekk;

Illi fil-mertu jirrizulta li fiz-zmien li setghet tigi koncepita t-tarbija l-attrici kellha relazzjoni mal-konvenut ... fl-istess waqt li f'dak iz-zmien ma kellhiex x'taqsam mar-ragel taghha. Din il-Qorti ... irriteniet illi din il-prova hija sufficjenti biex jigi sodisfatt il-kriterju stabbilit fl-Artikolu 77 tal-Kodici Civili (Spiteri pro et noe vs Cilia et, fost ohrajn 30 ta' Jannar, 1998). Finalment hemm l-ammissjoni ta' l-omm li minkejja li wahedha mhux bizzejjed (Artikolu 70 (2) tal-Kodici Civili, mehuda ma dawn ic-cirkostanzi l-ohra telimina kull dubbju f'mohh il-Qorti dwar il-paternita' tat-tarbija.

Il-Qorti ghandha l-istess konvinciment f'dan il-kawza *multa magis* minhabba t-test tad-DNA. L-uniku ostakolu biex din il-kawza tirnexxi hija l-ewwel eccezjoni tad-Direttur tar-Registru Pubbliku u cioe' li l-kawza kellha tigi ntavolata mill-attur fit-terminu preskritt mill-Artikolu 73 (c) tal-Kapitolu 16 u cioe fiz-zmien sitt xhur *minn dakinhar li jikxef il-qerq jekk it-twelid kien gie lilu mohbi.* In effetti din hija kawza ai termini ta' l-Artikolu 70 tal-Kapitolu 16 u l-artikolu msemmi jimponi t-terminu ta' dekadenza ta' sitt xhur li jibda jghodd skond il-kaz. Is-sub-artikoli (a) u (b) jghidu li t-terminu ta' sitt xhur jibda jghaddi mid-data tat-twelid tat-tarbija jekk l-attur ikun presenti Malta u mid-data li jkun gie lura Malta jekk ma jkunx. Billi f'dan il-kaz it-tifel twieled fl-2003 is-sitt xhur kienu ghaddew fil-wisa'.

Huwa car li ma kien hemm ebda habi f'dan il-kaz, anzi mill-provi jirrizulta li l-attur kien dejjem jikkonsidra l-minuri bhala tieghu u dejjem kien jahseb li hekk kien il-kaz. Kien maz-zmien illi issuspetta li t-tifel ma kienx tieghu u ghalhekk saru t-testijiet illi kkonfermaw is-suspetti tieghu. Ghalhekk apparti dak li ser jintqal iktar 'il quddiem, tqum il-kwistjoni jekk ragel li jkun mizzewweg u jigi mqarraq b'dan il-mod ghandux jigi mwaqqaf milli jiftah il-kawza ta' *denegata paternita* ghax ikunu ghaddew iktar minn sitt xhur mit-twelid tat-tarbija. Dan japplika hafna iktar illum il-gurnata meta t-testijiet xjentifici jaccertaw lill-kulhadd mill-verita'.

Huwa minghajr dubbju li fil-passat il-*mens legis* ta' perjodu daqshekk qasir biex tinfetah din il-kawza kien il-fatt li s-socjeta' in generali u wisq iktar l-individwu koncernat ghandu jkun cert mill-i*status* tieghu u min huma l-genituri tieghu. Ghalhekk impona fuq kulhadd zmien qasir biex wara t-trapass tieghu ma jkun jista' jiccaqlaq xejn. Dan kien jaghmel hafna sens meta kawzi simili kienu jigu decizi a bazi ta' provi konsistenti f'xhieda li kienu jindikaw lill-Qorti x'kienu qed jaghmlu l-partijiet fiz-zmien li giet konceputa t-tarbija biex il-Qorti tasal ghall-konkluzjoni taghha bl-istess mod li tasal ghaliha f'kawzi ohra. Kieku allura l-ligi kienet tippermetti l-kawza tigi intavolata snin wara, dawn it-tip ta' kawzi kienu jwasslu ghal kaos f'certi familji.

Dan japplika llum ukoll sa certu punt, izda llum il-Qorti tista' tibbenifika mill-prova xjentifika li ma ghandha ebda appell. Allura wiehed jistaqsi *huwa gust anke ghall minuri li jkun registrat bhala iben xi hadd li mhux missieru meta l-verita' hija stabbilita xjentifikament*?

Ma hemmx dubbju li jekk il-ligi u senjatament l-Artikolu 73 (c) jigi applikat strettament il-kawza tal-attur ma tistax tirnexxi jekk mhux fuq principju legali importanti u cioe *fraus omnia corrumpit.* L-attur f'dan il-kaz gie ngannat mill-agir ta' martu u qatt ma seta' jiftah il-kawza qabel kellu ghall-inqas is-suspett jekk mhux ic-certezza illi t-tifel ma kienx tieghu. Huwa minnu li l-perjodu ndikat mis-sub-artikoli msemmija huma perentorji izda l-Qorti ma

ghandhiex tippermetti persuna ngannata tibqa' issofri l-konsegwenzi mhux b'tort taghha. Dan qed jinghad bl-ikbar rispett lejn is-sentenzi moghtija mill-Qrati taghna fiz-zmien meta t-testijiet xjentifici ta' llum ma kinux disponibbli. Dak iz-zmien ma kienx possibbli li jkun hemm certezza xjentifika u allura il-Qrati kellhom joqghodu strettament fuq il-kliem tal-ligi biex jaccertaw stat ta' legittimita' lit-tarbija anke meta l-provi kienu jindikaw mod iehor – ara per ezempju s-sentenza moghtija minn din il-Qorti fil-kawza fl-ismijiet <u>Antonio Borg vs Mary Borg</u> <u>proprio et nomine</u> deciza fit-28 ta' April, 1965 meta l-Qorti cahdet it-talba ta' l-attur meta l-provi kienu jindikaw xort' ohra. Illum pero' meta l-Qorti hija ffacjata bi prova rassikuranti, specjalment f'kaz bhal dak odjern fejn l-attur gie ngannat, thoss li tkun qed taghalq mhux ghajn wahda izda tnejn jekk thalli dan l-istat jippersisti.

Fuq kollox proprju ftit granet ilu l-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-bniedem ippronunzjat sentenza fil-konfront ta' Malta fil-kawza fl-ismijiet <u>Maurice Mizzi vs Malta</u> (numru ta' l-applikazzjoni 26111/2) fejn appuntu gie attakkat l-ostakolu tal-perjodu ta' dekadenza ta' sitt xhur fil-konfront tal-missier. Il-Qorti Ewropeja kkonkludiet illi dan l-ostakolu jikser l-Artikolu 6 (li jitkellem dwar dritt ghall access ghall-Qorti), 8 (dritt dwar it-tgwadija tal-hajja familjari u privata) u 14 (li jikkumplimenta artikoli ohra tal-Konvenzjoni) tal-Konvenzjoni Ewropeja illi hija ukoll parti mil-ligijiet taghna.

Fir-rigward ta' l-Artikolu 6 il-Qorti qalet;

The Court is of the opinion that in the present case the practical impossibility of denying paternity form the date of Y 's birth

until to-day has imparied the essence of the applicant's right to a court. Therefore the interference complained of has put an excessive burden in the applicant, thus failing to strike a fair balance between the latter's legitimate intrerest of having a judicial ruling over his presumed paternity and the protection of legal certianty and of the interests of the other persons invoilved in the case.

L-istess ghar-rigward ta’ l-Artikolu 8, *the Court considers that the fact that the applicant was never allowed to disclaim paternity was not proportionate to the legitimate aims pursued. It follows that a fair balance has not been struck between the general interest of the proection of legal certainty of family relationships and the applicant’s right to have the legal presumption of his paternity reviewed in the light of the biological evidence. Therefore despite the margin of apprecation afforded to them, the domestic authorities have failed to secure to the applicant the respect fot his private life, to which he is entitled under the convention.*

Kwantu mbaghad ghall-Artikolu 14, il-Qorti kkonkludiet illi; *The rigid application of the time limit coupled with the Constitutional Court’s refusal to allow an exception had deprived him of the excercise of the rights guaranteed by articles 6 and 8 of the convention, which were and still are, on the contrary, enjoyed by other interested parties.*

Il-Qorti ghalhekk dehrilha illi billi persuni ohra nteressati jistghu jifthu l-kawza ta’ denegata paternita’ minghajr terminu ta’ zmien, l-applikant sofra diskriminazzjoni ngusta;

Under these circumstances the Court cannot conclude that the difference in treatment complained of was proportionate to the aims sought to be achieved.

Din il-Qorti naturalment ma tistax tiddeciedi din il-kawza minghajr ma tiehu konjizzjoni ta’ din is-sentenza li tirrigwardja l-ordinament guridiku taghna. Ghalhekk thoss li ghandha

tiddecidiha a bazi ta’ din is-sentenza nonostante dak li jghid l-Artikolu 73 (c).

Fir-rigward ta’ l-eccezzjoni l-ohra u cioe’ il-hames wahda, dwar il-pubblikazzjoni skond l-Artikolu 254 tal-Kodici Civili dan l-artikolu jirreferi ghall-korrezzjonijiet li jsir skond l-

Artikolu 253 u ghalhekk mhux applikabbli ghal kaz bhal dak odjern.

Il-Qorti ghalhekk fil-waqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku u fl-ammissjoni tal-konvenuta tiddeciedi l-kawza billi tilqa' t-talbiet ta' l-attur u ghalhekk;

1. tiddikjara li l-minuri li twieled fil-21 ta' Lulju, 2003 m'huwiex il-wild naturali ta' l-attur;

2. tordna lill-konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku biex inehhi l-konnotati ta' l-attur mic-certifikat tat-twelid numru 2632 tas-sena 2003

L-ispejjes tal-kawza ghandhom jithallsu mill-konvenuta.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------